

NR 35

Blommor på lotten från vår till höst

Ett av glädjeämnena med att ha en kolonilott är att ha egna blommor som är vackra där de står och som kan tas in i vas. Ett enkelt "bassortiment" ger blommor från tidig vår till sent på hösten.

Det finns många sorters blommor att välja mellan. Somliga är lättodlade, medan många andra kan vara mer eller mindre krävande. Även om man har många sorter är det inte säkert att man har blommor från tidig vår till sent på hösten eller att man har blommor som lämpar sig att ta in i vas. Här nämns vanliga lättodlade blommor som brukar blomma rikligt, är lätta att få tag på och lätta att odla och i de flesta fall kan tas in i vas. I första hand nämns lättskötta lökar och perenner, men också några vanliga buskar och sommarblommor för att erbjuda blommor från tidig vår till senhöst.

Tidigt på våren

Intill en solbelyst husvägg eller mur blommar snödroppar, vintergäck, pärlhyacint (*Muscari botryoides*) och krokus (flera sorter och arter) ofta redan innan all snö hunnit smälta. Lite senare blommar tidiga s.k. botaniska tulpaner, såsom *Tulipa tarda* och *Tulipa kaufmanniana*, liksom andra tidiga tulpaner, t.ex. 'Princess Irene'. Scilla (*Siberica*) blommar tidigast i soliga varma lägen och senare ute på gräsmattan. Den som har gott om plats kan också sätta en hanplanta av sälg (*Salix caprea*), som tidigt på våren ger kvistar med "kissar" som kan tas in. När blommorna senare slår ut uppskattas de av bin. Även forsythia (*F. x intermedia*) med sina gula blommor tillhör de tidigaste blommande buskarna.

När våren kommit längre

Blommor pingst- och påskliljor (olika arter och sorter) liksom olika tulpaner. Som snitttulpaner kan man välja s.k. darwinhybrider, exempelvis den gamla röda tåliga 'Apeldoorn'. Morgonstjärna (*Ornithogalum umbellatum*), trivs både i rabatter och i något soligt hörn tillsammans med andra lökväxter. Gemsrot (vårkrage, *Doronicum orientale*) hör till de tidigaste perennerna. Vilda gullvivor trivs i en ängsartad gräsmatta där gräset inte är allt för högt. Perenna violer (*Viola cornuta hybrida*) kan blomma tidigt intill en husvägg och senare i andra rabatter. För den som köper plantor för utplantering är det värt att notera att ettåriga penséer kan köpas tidigt och brukar tåla perioder med snö och kyla under våren. Penséer självsår sig lätt i en rabatt och kan på så sätt blomma år efter år. Trädgårdstusensköna (sorter av *Bellis perennis*) hör också till de tidiga rabattväxterna. Blomningstiden för de olika växterna beror i ganska hög grad av hur soligt och varmt de växer.

FOTO: ULRIKA FLODIN FURÅS

Strålrudbeckian är en omtyckt perenn som blommar under sensommaren.

Mellan vår och försommar

Blommor syrener (*Syringa vulgaris*), av vilka det finns många sorter som trivs i de flesta trädgårdar. Enklarest är vanlig blå, lila eller vit syren. Men det finns också praktfulla förädlade sorter, t.ex. 'Mme Lemoine' och 'Andenken an Ludwig Späht'. Rosentry (*Lonicera tatarica*) hör också till lättskötta buskar som blommar på senvåren och som kan tas in i vas, fast kvistarna då ganska fort tappar blommorna. Även blommande kvistar från olika spireor (*Spiraea x arguta* m.fl. arter) kan tas in kortvarigt.

På försommaren

Blommor många perenner, t.ex. bergenia (*Bergenia crassifolia*), bondpion (*Paeonia x festiva*), toppklocka (*Campanula glomerata*), praktbetonika (*Stachys macrantha*), blekgul daglilja (*Hemerocallis citrina*), (tysk) iris (*Iris germanica*), lupiner (*Lupinus x regalis*) och lite senare även luktpioner (*Paeonia lactiflora*), rosenkrage (*Tanacetum coccineum*), gulltörel (*Euphorbia polychroma*) och praktbinka (*Erigeron x speciosus*). Av iris, lupiner, pioner och praktbinka finns det många sorter att välja mellan.

För högsommaren

Kan det vara svårt att hitta bra växter som blommor efter försommarens blomsterprakt. Gammaldags brandlilja (*Lilium bulbiferum*) brukar man kunna få från någon gammal trädgård. Till de sommarblommande perennerna hör stormhatt (*Aconitum x bicolor*) och klippstånds (*Ligularia dentata*). Både den vanliga (vilda) prästkragen och jätteprästkrage (*Leucanthemum superbum*) är lätta att få att blomma på något soligt väldränerat ställe. Lite senare blommor olika sorters malvor (*Malva alcea* och *moschata*).

Schersmin (*Philadelphus x coronarius* m.fl. arter, ofta felaktigt kallade jasmin) är buskar som blommor i mitten av juli med väldoftande blommor. Rosenspirea och liknande spireor (*Spiraea japonica*, olika sorter) blommor rikligt mot slutet av sommaren. För sommaren och början av hösten tillhör den vanliga ringblomman det mest lättodlade och säkraste bland frösådda sommarblommor. Det finns många sorters tåliga buskrosor som gärna blommor, men varje enskild blomma håller sig ofta bara i några få dagar. Till de lättodlade sorterna hör gamla – vanligen rosa – sorter som man kan få rotskott av från äldre trädgårdar.

Om man köper plantor kan man fråga efter exempelvis sorten 'Isphahan', kinesisk gulros (*Rosa hugonis*), pimpinellrosen 'Aicha' eller buskrosen 'Lichtkönigin Lucia', vilka ger härliga doftande blommor. Vanliga rabattrosor, som ställer större krav på skötsel, kan å andra sidan ge blommor under en längre period. För sensommaren hör praktlysing (*Lysimachia punctata*) till de mest lättodlade bland perenner som gärna breder ut sig.

Även strålrudbeckia (*Rudbeckia fulgida* var. *speciosa*) liksom höstflox (*Phlox paniculata*) i olika färger hör till trädgårdens tåliga eftersommarblommande perenner. När det gäller flox är det viktigt att få tag på friska och härdiga plantor. Det finns också många frösådda höstblommor att välja mellan. Solrosor är en favorit för många och det finns även både lågvuxna, flerblommiga och i olika färger att välja mellan.

Till höstens blommor

Hör gullris (*Solidago x canadensis*), som det finns olika sorter av (både utan och med frön som sprider sig). Bland de många korgblomstriga perennerna kan särskilt nämnas röd rudbeckia eller solhatt (*Echinacea purpurea*) och lite senare traditionell gulblommig höstrudbeckia (*Rudbeckia laciniata* var. *pulcherrima*), som brukar blomma rikligt men måste bindas upp därför att den kan bli två meter hög. Till hösten hör även höstvädd (*Scabiosa caucasica*) och solbrud (*Helenium autumnale*).

Mot slutet av hösten blommor luktastrar (*Aster novae-angliae*), vars blommor tål frost och ofta står vackra in i november. Även kinesisk kärleksört (*Sedum spectabile*), eller höstblommande Sedumhybrider, blommor sent och står blommande även sedan frosten kommit. Buskar och lökar köper man lättast i någon plantskola eller liknande

försäljningsställe. Men ser man kraftiga och vackert blommande exemplar av perenner hos grannar och vänner kan man försöka få en liten planta. Även frön av lupiner brukar man kunna få från grannar.

TIDIG VÅR

SNÖDROPPAR L
VINTERGÄCK L
KROKUS L
PÄRLHYACINT L
SCILLA L
TULIPA TARDA L
TULIPA KAUFMANNIA L
SÄLG B
FORSYTHIA B

VÅR

PÅSKLILJA L
PINGSTLILJA L
TULPAN 'APLEDOORN' L
MORGONSTJÄRNA L
GEMSROT P
GULLVIVA P
PENSÉ E
TRÄDGÅRDSTUSENSKÖNA P

MELLAN VÅR OCH FÖRSOMMAR

ROSENTRY B
SPIREA B
SYREN B

FÖRSOMMAR

BERGENIA P
BLEKGUL DAGLILJA P
BONDPION P
GULLTÖREL P
IRIS (TYSK) P
LUKTPION P
LUPIN P
PRAKTBETONIKA P
PRAKTBINKA P
ROSENKRAGE P

HÖGSOMMAR

RINGBLOMMA E
BRANDLILJA P
JÄTTEPRÄSTKRAGE P
KLIPPSTÅNDS P
MALVA E, P
STORMHATT P
SÅPNEJLIKA P
VANLIG PRÄSTKRAGE P
BUSKROS B – KINESISK GULROS – 'ISPAHAN' – 'AICHA' – 'LICHTKÖNIGIN LUCIA'
ROSENSPIREA B
SCHERSMIN B

SENSOMMAR

SOLROS E
HÖSTFLOX P
PRAKTLYSNING P
STRÅLRUDBECKIA P

HÖST

GULLRIS P
HÖSTRUDBECKIA P
HÖSTVÄDD P
KINESISK KÄRLEKSÖRT P
LUKTASTER P
RÖD RUDBECKIA/SOLHATT P
SOLBRUD P

L = LÖK/KNÖL
E = ETTÅRIG/FRÖ
B = BUSKE
P = PERENN

